

RAZGOVARALA
MARIJA VUKOJA

“KIJEVSKA AKADEMIJA JE
CENTRALNA I NAJZNAČAJNIJA
VISOKOŠKOLSKA GLAZBENA
USTANOVA U UKRAJINI”

Dražen Košmerl, trenutno zaposlen kao viši asistent Odjela za glazbu na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nakon svog rodnog grada Varaždina kao početka školovanja, nastavka i završetka studija u Kijevu, radnog iskustva u školi i na fakultetu, vraća se tamo gdje je završio. Točnije upisuje poslijediplomski studij na Nacionalnoj muzičkoj akademiji Ukrajine P. I. Čajkovskog u Kijevu, u klasi Pavla Fenjuka. Razgovarali smo s njim o njegovom školovanju i mogućnostima koje pruža Kijev jednom glazbeniku željom usavršavanja.

Trenutno ste na poslijediplomskom studiju u Kijevu. Opišite nam kako ste započeli svoje glazbeno obrazovanje i gdje trenutno nalazite.

Glazbeno školovanje započeo sam u Varaždinu. Upisao sam GŠ, kao većina djece, s 9 godina, harmoniku nekako slučajno. Ustvari, htio sam upisati gitaru, ali tada nije bilo profesora gitare. I tako je odluka pala na harmoniku. Od početka sam se "zagrijao" za taj instrument, što moram zahvaliti svojoj nastavnici Veri Višošević, koja je izuzetno motivirajuće djelovala na mene, tako da smo već u 2. razredu krenuli na natjecanje u Pulu. I tako je taj niz s natjecanjima praktički trajao do kraja srednje škole. Konačna odluka da odaberem glazbu kao profesiju, dogodila se dolaskom prof. Slavka Magdića u Varaždin. Upišom u 6. razred varaždinske glazbene škole, prešao sam u njegovu klasu, i u narednom periodu sam ustvari odlučio da će mi harmonika postati profesija. Završio sam srednju školu, kao harmonikaš i teoretičar, položio prijamni ispit na zagrebačkoj akademiji, ali i poslao dokumente za prijamni ispit iz harmonike u tadašnji SSSR, s

obzirom da tada nije bilo studija harmonike u Jugoslaviji. I stigao je poziv da dođem na prijamni, na Muzičku akademiju u Kijev. I tako sam 1985. upisao studij harmonike u Kijevu, u klasi iznimnog pedagoga i vrsnog glazbenika, autora mnogih poznatih transkripcija, prof. Ivana Jaškevića. Nije bilo lako, bila je to velika promjena za mene, druga kultura, običaji, način života, trebalo je naučiti jezik. Bez velike podrške roditelja, kao i mog djeda i bake, sve to ne bi bilo moguće. Naravno bilo je i nezabornih trenutaka, iznimnih koncerata, opernih i kazališnih predstava. Kijev je tada, kao i danas, bio centar glazbenih zbivanja. Nacionalna filharmonija, državna opera, kazalište operete, operna studija na muzičkoj akademiji. Svi ti i mnogi drugi ansambli, nudili su vrhunske glazbene projekte. Tamo sam upoznao i buduću suprugu, studenticu solo pjevanja.

Po povratku u Hrvatsku, trebalo je naći posao. Okolnosti su se tako posložile, da sam posao nastavnika harmonike iskusio u Mariboru. Supruga se zaposlila u mariborskoj operi, i tako smo preselili u Maribor. Tamo smo ostali 4 godine. Tada se pojavila mogućnost za stalan posao u glazbenoj školi u Rijeci. Trebalo je odlučiti, ostati u Mariboru, u kojem smo se lijepo udomačili, stekli puno prijatelja, ali zaposlenje je bilo privremenog karaktera ili krenuti ispočetka u Rijeci. Ipak, odluka je pala da ode u Rijeku, gdje živimo i danas. Gotovo 15 godina odradio sam u glazbenoj školi u Rijeci. Međutim, istovremeno, uslijed potrebe za novim kadrovima na tadašnjem Pedagoškom fakultetu u Puli, gdje je 1993.g. otvoren studij harmonike, stigao je 2000. g. poziv za vanjskom suradnjom za kolegij glavnog predmeta. Prihvatio sam taj novi izazov, tako da već 11 godina radim u Puli. Prešavši u radni odnos u Pulu, prepustio

sam posao u Rijeci, svom bivšem učniku i studentu Josipu Nemetu, koji je nedavno diplomirao kod nas u Puli. Rasterativši se u nastavi, pojavila se mogućnost za vlastitim usavršavanjem. Tako sam 2009. g. odlučio upisati poslijediplomski studij na Nacionalnoj muzičkoj akademiji Ukrajine imena P. I. Čajkovskog u Kijevu, u klasi Pavla Fenjuka.

Kakva je Muzička akademija u Kijevu?

Mogu reći, to je prva među jednakima, muzička akademija u Ukrajini, ili još bolje, u bivšem SSSR-u, jedna od tri najprestižnije akademije, uz moskovsku i tada lenjingradsku. Osnovana je davne 1913. godine. Interesantan je podatak da je 1939. g. baš na kijevskoj akademiji, osnovana prva katedra narodnih instrumenata u bivšem SSSR-u. Samo podatak da je akademija ustrojena na 6 zasebnih fakulteta, s ukupno 26 katedri, na kojoj se školuje blizu 1500 studenata, od kojih preko 200 stranih studenata, dovoljno govori o značaju ove ustanove. Interesantno je spomenuti umjetnički i znanstveno nastavni potencijal akademije: 6 heroja Ukrajine, 4 akademika, 10 članova Akademije umjetnosti, 50 narodnih umjetnika Ukrajine, 78 profesora, 106 docenata, 20 doktora znanosti, 69 kandidata znanosti, 38 zaslužnih umjetnika Ukrajine i 30 zaslužnih djelatnika umjetnosti Ukrajine. Iz svega navedenog može se reći da je kijevska akademija, centralna i najznačajnija visokoškolska glazbena ustanova u Ukrajini.

Kakav je bio prijamni ispit? Kakav je sistem studiranja i u kojem položaju se nalazi harmonika?

Za prijamni je potrebno pripremiti koncertni program i napisati

KONCERT S ČELISTOM MAUROM ŠESTANOM, VILLA ANGIOLINA, OPATIJA, 2008.

referat koji je vezan za problematiku instrumenta. Nakon izvedbe koncertnog programa, odabrani kandidati pristupaju drugom dijelu prijamnog ispita (usmeni) iz metodike. Konkurencija je izuzetno jaka s obzirom da se u pravilu prijavi više kandidata, nego što ima slobodnih mjesta.

Studij je koncipiran na tri razine: preddiplomski (4 godine), diplomski (1 godina), poslijediplomski (3 godine). U vrijeme kada sam ja studirao, studij je isto trajao 5 godina, samo što nije bio razdijeljen na preddiplomski i diplomski. Sada su to praktički uskladili s bolonjom. Harmonika se nalazi u sklopu Katedre narodnih instrumenata zajedno s domrom, gitarom,

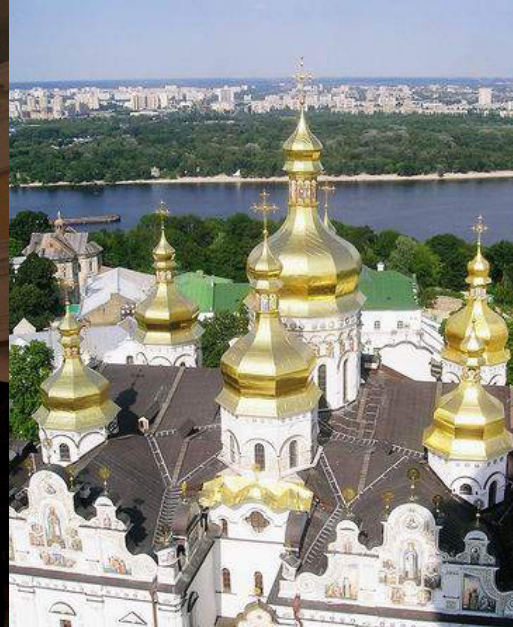
balalajkom, cimbalama i bandurom. S druge strane, Katedra narodnih instrumenata je sastavni dio Orkestralnog fakulteta u koji ulazi još Katedra violine, Katedra žičano-gudačkih instrumenata, Katedra limenih puhača i udaraljki i Katedra drvenih puhača. Dakle to je jedan vrlo složen sustav u kojemu harmonika ima ravnopravan položaj sa svim ostalim instrumentima. Osim toga, Katedra narodnih instrumenata ima nekoliko velikih ansambala: orkestar narodnih instrumenata, harmonikaški orkestar i kapelu bandurista. Već sam spomenuo podatak da je Katedra narodnih instrumenata osnovana još 1939. g. To govori o tradiciji kroz niz godina gdje je harmonika kao

klasični instrument zauzeo apsolutno ravnopravno mjesto u sustavu sveučilišnog glazbenog obrazovanja. Poslijediplomski studij je izuzetno kompleksan, sadrži 4 koncertna programa te niz teorijskih predmeta koji obrađuju problematiku estetike, psihologije, interpretacije i metodike.

Spomenuli ste profesora Pavla Fenjuka. Kako ste zadovoljni njegovim radom?

Moj mentor na poslijediplomskom studiju je Zaslužni umjetnik Ukrajine, prof. Pavel Fenjuk, četverostruki pobjednik najprestižnijih međunarodnih natjecanja (Klingenthal, Hugo

KONCERT SA SUPRUGOM NA UKRAINIAN NATIONAL TCHAIKOVSKY ACADEMY OF MUSIC, KIJEV 2012.

Hermann, Arasate, Moskva). On je čovjek iznimne stvaralačke energije, izuzetnog profesionalnog znanja s velikim koncertnim iskustvom, puno surađuje sa skladateljima, posebno s Vladimirom Runčakom, čiji repertoar stalno prezentira na koncertnim pozornicama.

Prošle godine je po prvi puta gostovao u Hrvatskoj. U sklopu ljetnih festivala održao je pet solističkih recitala s vrlo zahtjevnim programom, s glazbom različitih stilskih razdoblja od baroka do suvremenih skladatelja, pokazavši izraziti virtuoзитet i svu raskoš izražajnih mogućnosti instrumenta.

Može li se uopće tako značajna ustanova usporediti sa studijem harmonike u Hrvatskoj? Kakav je naš status?

Teško je usporediti naš fakultet i kijevsku akademiju. Akademija u Kijevu je strahovito veliki sustav, kao što sam već ranije spomenuo, s ogromnim umjetničko-znanstvenim i nastavnim potencijalom. Iduće godine obilježavaju 100 godina postojanja. 2009. g. je Katedra narodnih instrumenata proslavila 70 godina postojanja, s nizom koncerata i konferencija u suradnji s ostalim ukrajinskim muzičkim akademijama. S druge strane, na našem fakultetu je u relativno kratkom vremenu puno napravljeno. Ne treba zaboraviti da je studij harmonike krenuo tek 1993. g. Smatram da je naš studijski program izuzetno zahtjevan i ni u čemu ne zaostaje za mnogim poznatim svjetskim akademijama. Nedavno je rađena analiza pa mogu spomenuti samo jedan podatak, do sada je ostvareno preko 150 nagrada studenata na natjecanjima svih razina, od regionalnih do međunarodnih. To su samo natjecanja, a realizirano je još bezbroj raznih koncerata, gostovanja i drugih projekata. Treba

naglasiti da je do sada naš studij završio velik broj mladih ljudi. Mnogi od njih su pronašli svoje mjesto u nastavničkom pozivu na glazbenim školama diljem Hrvatske i postižu zapažene rezultate, tako da k nama na studij već dolaze njihovi učenici. Dakle studij harmonike u Puli je u nepunih 20 godina postao relevantan čimbenik kako kulturnog života, ne samo Pule, nego i šire regije, tako i visokoškolskog glazbenog obrazovanja u cjelini.

Na čemu bismo trebali poraditi kako bi se studij još bolje razvijao?

Što se tiče daljnjeg razvoja studija u Puli, mislim da postoji nekoliko momenata. Prvo, mislim da je za nas jako bitno da se što prije otvore novi studiji, prije svega klavir i pjevanje. To bi svakako dalo novi "vjetar u leđa" cijelom glazbenom odjelu. Poboljšalo bi cijelo ozračje, dalo nove mogućnosti harmonikašima i naravno još više osnažilo glazbeni odjel unutar Sveučilišta. Drugo, pitanje posljediplomskog studija je već nekoliko godina otvoreno. Otvaranje posljediplomskog studija harmonike je svakako logičan nastavak dosada ostvarenih rezultata, tako da je to sigurno posao koji nas čeka u budućnosti.

Što biste Vi iz svoga iskustva studiranja na tako značajnoj Akademiji, prenijeli na studij harmonike u Hrvatskoj?

Recimo, izuzetno duga tradicija ruske izvođačke škole rezultirala je jako bogatom znanstvenom bazom na području interpretacije, metodike i glazbene psihologije. Postoji izuzetno bogata literatura sa spomenutog područja. Čini mi se da je nama premalo dostupna, prvenstveno zbog jezične barijere. Navedena literatura obrađuje jako širok kompleks pitanja interpre-

tacije s kojima se svakodnevno susrećemo u praksi, a ona su vrlo detaljno obrađena u spomenutoj literaturi. Mislim da je to područje koje bismo trebali maksimalno iskoristiti i približiti što širem krugu kolega nastavnika, njihovih učenika i studenata.

Kakav je osjećaj ponovno biti student? Sigurno nije lako sve uskladiti. Pomaže li Vam to u radu sa studentima? I što kad to završite?

Bit ću jako ponosan na sebe. Škola je to, koju su prošli mnogi poznati izvođači i pedagozi svih glazbenih profila, a kad govorimo o harmonici onda bi to bio poduži popis svima nama poznatih pedagoga i umjetnika (Besfamiljnov, Fenjuk, Grinčenko, Šiškin, Skljarov, Lips, Semjonov i dr.) Odlučiti se na ovakav potez, pogotovo već u nekim godinama, nije nimalo jednostavno. To zahtijeva puno rada, još više odricanja, iznimno razumijevanje i podršku moje supruge i kćerke kojima sam beskrajno zahvalan. Ima tu i puno zadovoljstva, kad vidiš konkretne rezultate svoga rada, kad osjetiš napredak, saznaš nešto novo, stekneš nova znanja i iskustva. Posebno sam sretan kad stečena znanja mogu prenijeti na svoje studente, i oni mogu osjetiti i spoznati napredak u svom radu.

Sretno s nastavkom studija i puno uspjeha u radu!

Hvala.

ZNANSTVENI SKUP ASISTENATA, SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE, SVEČANA DVORANA TONE PERUŠKO, 2010.

"FESTIVAL SKLADATELJA V.RUNČAKA" UKRAINIAN NATIONAL TCHAIKOVSKY ACADEMY OF MUSIC, KIJEV, 2010. (S LIJEVA: SERGEJ GRINČENKO, DRAŽEN KOŠMERL, PAVEL FENJUK I VLADIMIR RUNČAK)

